

*prof. PhDr. Pavol Dancák, PhD.
Prešovská univerzita v Prešove
Gréckokatolícka teologická fakulta
Katedra filozofie a religionistiky*

TRNAVSKÁ UNIVERZITA V TRNAVE FILOZOFICKÁ FAKULTA	
Došlo: 24. 05. 2018	Registr. zn.:
Ev.č.: VR-3535-2018	Č. spisu:
Prílohy:	Vybavuje:

*P.T.
Trnavská univerzita
Filozofická fakulta
Hornopotočná 23
918 43 Trnava*

Vec: Posudok oponenta na habilitačnú prácu:

PhDr. Peter Rusnák, PhD.: *Vybrané antropologicko-etické motívy v ruskej filozofii strieborného veku.*

Cieľom predloženej habilitačnej práce bolo preskúmanie súvislosti medzi filozofickou antropológiou a etikou, medzi ruskou filozofiou strieborného veku a jej recepciou v ruskom, ale aj slovenskom a českom filozofickom a kultúrnom prostredí. Habilitačná práca je výsledkom dlhoročného skúmania originálneho filozofického výkonu strieborného veku v dejinách ruskej filozofie a kultúry. Parciálne výsledky skúmania autor publikoval vo vedeckých a odborných časopisoch a prezentoval ich na početných konferenciách, čo dokumentuje jeho kontinuálny a systematický prístup k predmetnej téme.

Aktuálnosť predkladanej habilitačnej práce vyplýva zo stavu súčasnej spoločnosti, ktorá v orientácii na výkon neraz prehliada základné hodnoty a nivelizuje osobu človeka a jeho dôstojnosť, čo napokon vedie k rôznym formám sociálnej deviácie. Záujem o antropologickú otázku sa v dejinách otvára vlastne vtedy, keď človek stráca bezpečie domova a jeho svet, ako aj jeho postavenie vo svete, sa stáva problematickým. Autor už v úvode upozorňuje, že sociálny kontext nás stavia do otázky človeka a špecifickým spôsobom určuje naše pýtanie sa. Na pozadí myslenia Florenského a Franka prezentuje, že antropologická koncepcia je uchopiteľná len skrze

človeka ako osobu, pričom osobou sa môže človek stať jedine v akte sebprijatia a prijatia v lone spoločenstva. V *sobornosti* a v metafyzickom prostredí *vsejedinosti* je možné nahliadnuť vnútorné pohnutie človeka, jeho ciele, nádej, očakávania a túžby. Personalistická koncepcia človeka prezentuje povolanie, poslanie a konečný cieľ človeka, zmysel jeho pozemského života, slobodu a zodpovednosť, ale aj konkrétne morálne normy sprostredkované vo formačnom procese, podľa ktorých človek má realizovať svoj život vo svete.

Obsah habilitačnej práce bol vytvorený na základe štúdia relevantnej pramennej aj interpetačnej literatúry, domácej aj zahraničnej proveniencie, ale aj komparáciou s výsledkami vlastného výskumu autora. Najskôr bolo predstavené zmeranie habilitačnej práce, metodologické vymedzenie a aktuálna úroveň výskumu ruskej filozofie strieborného veku. Následne autor pristúpil k antropologickým a etickým motívom v ruskej filozofii strieborného veku s dôrazom na Florenského a Franka. Uvedené motívy analyzuje na pozadí vzťahu filozofie, náboženstva, práva a vedy v dialógu s Novgorodcevom a Heideggerom. Podrobne popisuje aj podstatu, vplyv a význam symbolu v ruskej filozofii strieborného veku.

Skúmanie historicko-filozofických súvislostí antropologickej a etickej problematiky ruskej filozofie strieborného veku ukázalo, že problematika spojená s otázkou - Kto alebo čo je človek? - je podmienená ideovými východiskami, ktoré nachádzame v dejinách filozofie, ale zároveň je zohľadňovaná aj konkrétna prítomná situovanosť človeka vo svete a napokon je tu vplyv otvárajúcej sa budúcnosti, nakoľko k atributívnym dimenziám človeka patrí jeho schopnosť neustále sprítomňovať vlastnú minulosť a aj na tomto základe konštruovať projekty svojej budúcnosti. Autor habilitačnej práce nadväzujúc na M. C. Nussbaumovú však upozorňuje, že súčasný návrat k etike a antropológii vyjadruje v skutočnosti zmätok a očakávanie. Zmätok zo zániku či krízy všetkých doposiaľ známych normatívnych inštitúcií: cirkvi, rodiny, školy, politických ideológií, spochybnenia autority a funkčných modelov výchovy. Východisko z komplikovanej situácie by mala poskytnúť filozofia, ktorej centrálnym bodom, podľa Florenského aj Franka, je pravda a kritérium pravdivosti ako také. Nemôžeme pritom prehliadnuť, že sloboda ľudskej osoby obsahuje v sebe kritérium pravdy. Byť skutočne slobodný ako osoba, znamená užívať vlastnú slobodu k tomu, čo je skutočne dobré vo svojej ontologickej podstate a čo vedie k integrálnemu rozvoju človeka.

Habilitačná práca PhDr. Petra Rusnáka, PhD. je vzorom skúmavej a poctivej rekonštrukcie filozofického myslenia obdobia ruského strieborného veku. Dôraz kladie na vykázanie antropologických motívov na pozadí interakcie filozofie a náboženstva, nakoľko náboženstvo podľa Florenského zanecháva významnú stopu na samotnej forme filozofického myslenia. Habilitant vystižne uvádza, že aktéri ruského filozofického diskurzu sa usilovali vyrovnáť s pozitivizmom, s novokantovstvom, s voluntarizmom schopenhauerovského typu, s nitzscheovským vitalizmom i vitalizmom bergsonovského ladenia.

Môžeme konštatovať, že základný *metodologický prístup* je správny. Autor využíva náležité nástroje výskumu, spracovania a prezentácie jeho výsledkov. Správne pristúpil k tvorbe abstraktu, kde koncentrovaným spôsobom a zrozumiteľne predstavil hlavnú ideu a obsah habilitačnej práce. Samotná práca má obsahový prehľad na začiatku práce. Bohatý zoznam použitej literatúry zvyrazňuje rozhľad a erudíciu autora. Práca je rozdelená na jasne diferencované časti, ktoré majú logickú kontinuitu. Formálna úprava habilitačnej práce je na primeranej úrovni.

S prihliadnutím na tieto a ďalšie skutočnosti konštatujem, že predložená habilitačná práca spĺňa kritéria kladené na tento druh kvalifikačných prác, a preto *odporúčam* Vedeckej rade Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave, aby po úspešnej obhajobe habilitačnej práce udelila PhDr. Petrovi Rusnákovi, PhD. titul docent v študijnom odbore: 2.1.15 Etika.

Otázka do diskusie:

- Objasnite prínos filozoficko-etickej a teologickej reflexie morálnych problémov v ruskej filozofii strieborného veku k rozvoju personalistického hnutia v dvadsiatom storočí.